

ARNUWANDA-ASMUNİKAL DUA METNİ VE TARİHİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd.Doç.Dr.Alpaslan CEYLAN*

Medeniyetler beşiği olarak bilinen Anadolu tarihinin önemli bir döneminde M.Ö. 2.binde yaşanmıştır. M.Ö.2.binde Anadolu'nun büyük ve kudretli devleti Hititlerdir. Hititleri üç aşamada incelemek mümkündür. 1. Eski Hitit Devleti, 2. İmparatorluk dönemi 3. Geç Hitit Devletleri. Bu devlete ait şu ana kadar ele geçen belge sayısı yirmibinin üzerinde olup, her geçen yılda bu sayı artmaktadır. Sayısız yerleşim yerine de sahip olan bu zengin kültürün Anadolu tarihine katkısı elbette sayılamayacak kadar çoktur.

Biz aşağıda İmparatorluk düzeninin başlamasından hemen önceki yıllara ait olan Arnuwanda-Asmunikal dua metnini tarihi açıdan değerlendirmeye çalışacağız.

Tuthaliya II'den sonra Hitit tahtına Arnuwanda I (1440-1420) çıkmıştır¹. Arnuwanda'nın krallığı zamanında Hitit devletinin bir sarsıntı geçirdiğini bilmekteyiz. Mısır kaynakları bu dönemde Hitit devletinin tamamen yıkıldığını belirtse de bunun doğru olmadığı anlaşılmıştır. Ele geçen belgelere göre Hititler, Arnuwanda I döneminde Hitit devletinin çekirdeği sayabileceğimiz, merkezî Anadolu'da egemenliğini sürdürmektedirler. Arnuwanda I dönemine ait ele geçen önemli belgelerin büyük bir kısmında kralın kuzeyden gelen Kaşkalkı düşmanla uğraştığı anlaşılmaktadır ki incelediğimiz dua metni de bunlardan birisidir. Bunun yanı sıra Hitit

* Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Elemanı.
1 Hitit imparatorluk döneminin ikinci kralı olan Arnuwanda I ve kraliçe Asmunikal'in tahta çıkışları hakkında çeşitli tezler ileri sürülmüştür. Bu görüşler için bk. E.Laroche, *Hieroglyphes Hittites*, 148 Nr. 2 ve 174.; A.Kammenhuber, *Arier* 42.; NH 372 vdd. H.Ottes, *Chronologie*, 11-12.; H.Ottes, *HHM*, 137.; T.Beran, *Die Hethitische Glyptik von Bogarköy* (1967) 69, 162.; H.G.Güterbock, *MDOG* 74, 69 vd.; A.Goetze, *JCS* 11-2, 1957.; H.G.Güterbock, *JCS* 25-2, 1978, 100 vd.; F.Cornelius, *Geschichte Der Hethiter*, 129 vdd.; E.von Schuler, *Kaškaer*, 29 vdd.; V.Haas *RLA* IV, 49.; R.H.Beal, "Studies in Hittite History", *JCS* 35/1-2, 1983, 115 vdd.; E.Akurgal, *Anadolu Uygarlığı*, 68 vd.

devletinin güney politikası ile ilgili önemli bir anlaşma metni de ele geçmiştir. Ismeriga Antlaşması denilen metin, büyük bir ihtimalle Arnuwanda I dönemine aittir². Bu kral ve kraliçeye ait toprak, bağış belgeleri ve mühürlerde ele geçmiştir³.

Hitit devletinin kuzeyinde oturan Kaşkalar Karadeniz bölgesine M.Ö.II.binde egemen olmuşlardır⁴. Kaşkaların yerleştikleri coğrafi bölgenin sınırlarını anahatlarıyla vermek gerekirse doğuda Hayasa, batıda Tummana ve Pala, güneyde Yukarı Memleket ve kuzeyde Karadeniz'dir⁵. Modern yerleşim merkezleriyle ifade edecek olursak Sinop'un batısı ile Giresun arasında kalan bölge ve Tosya-Merzifon-Amasya-Tokat-Koyul Hisar-Şebinkarahisar bölgelerinin yerleşim ve yoğun etki alanı olduğunu söylememiz mümkündür⁶. Ancak Kaşkaların, Hitit başkenti Hattuşa ile önemli merkezlerden Nerik ve Kaneş'e kadar saldırdıklarını bilmekteyiz⁷.

Hitit-Kaşka ilişkilerinden bahseden kaynaklar tek taraflıdır. Bu ilişkilerle ilgili, yalnızca Hitit kayıtlarında bilgi bulmaktayız. Ele geçen Hitit belgelerinden anlaşıldığına göre iki devlet arasındaki ilk ilişki, eski Hitit krallarından Hantili I (M.Ö.1531-1500 civarı) dönemine aittir⁸. Kaşka saldırıları karşısında Hitit kralları savunmaya önem vermişler ve Hitit sınır şehirlerini surlarla

² A.Kempiski-S.Kosak, WO 5, 1970.; Bu antlaşmanın Türkçe tercümesi ve tarihi açıdan incelenmesi tarafımızdan yapılmış olup A.Ü.Fen-Ed. Fak. Edebiyat Bilimleri Araştırma Der. 22, 1-13'de yayınlanmıştır.

³ Bk., Dipnot 1.

⁴ A.Goetze, Kleinasien, 178.; M.Pehlivan, Kaşkalar, Yüzüncü Yıl Üniv. Sos.Bil. Der. III, 6.; E.Memiş, Kaşkalar, II. Tar. Boy. Kar. Kong. Bil., 1988, 1990, 104.

⁵ E.von Schuler, Kaşkaer, 41.; J.G.Macqueen, The Hittites, 53.; A.Goetze, Klenasien, 135.; A.Goetze, ANET, 352.; I.Singer, AS 34, 1984, 121.; T.Özgüç, Maşat Höyük I, 12.; M.Pehlivan, Kaşkalar, 8 vd.; A.Ünal, Belleten, 152, 1974, 564.

⁶ Hitit merkezlerinin lokalizasyonu için bk., J.Garstang-O.R.Gurney, The Geography.; G.F. del Monte-J.Tischler, RGTC VI.; H.Ertem, Pala ve Tummana.; H.Ertem, Coğrafya Adları Dizini.; T.Özgüç, Maşak Höyük I-II.

⁷ N.Baydur, Kültepe, 62.; A.M.Dinçol-J.Yakar, Belleten 152, 1974, 563 vdd.; E.von Schuler, Kaskaer, 21 vdd.; A.Goetze, CAH II-2, 117.; J.G.Macqueen, The Hittite, 52 vd.; A.Ünal, Belleten 163, 1977, 429.

⁸ E.von Schuler, Kaskaer, 23.; M.Pehlivan, Kaşkalar, 7.; E.Akurgal, AU. 62.

çevirmişlerdir⁹. Kaşka saldırılarının etkili olmasındaki en önemli etken, saldırıların zamanlamasının iyi seçilmiş olmasıdır. Karşı Hitit saldırılarını ise Karadeniz sıra dağları etkisiz kılınmıştır. Hitit krallarının zaman zaman Kaşkalara karşı yaptıkları savaşlar sonucu, antlaşmalar yapmışlarsa da bunlar uzun ömürlü olmamıştır. Neden olarak, Kaşkaların gruplar (boylar) halinde yaşaması ve her grubun kendini bağımsız saymasının önemli etken olduğunu söylememiz mümkündür.

Kaşkalardan kısaca bahsettikten sonra üzerinde durmak istediğimiz dua metninin tarihi açıdan değerlendirilmesine geçmek faydalı olacaktır. Dua metni görünüşte bir tarihî belge olma niteliği taşımamasına rağmen Hitit dış politikası hakkında önemli bilgiler vermesi, Hitit-Kaşka ilişkilerini açık bir şekilde anlatması ve yazıldığı dönem için önemli bir tarihî belge olması bakımından önemlidir¹⁰. Arnuwanda-Asmunikal çifti dua metnine başlarken tanrılara yapmış oldukları hizmetleri anlatarak, Hititlerin dışında hiç kimsenin kurban adakları sunmadıkları vurgulanmaktadır. Böyle bir başlangıç yapmalarının sebebi, daha sonra Kaşkaların tanrı tapınaklarına yapacakları saldırılar karşısında tanrıların Hititlerin yanında yer almaları gerekliliğini belirtmek içindir. Dua metninin devamında, Hitit topraklarının kuzeyden gelen Kaşkaların saldırılarına uğradığı anlatılmaktadır. Yağma seferleri yaptığını bildiğimiz Kaşkaların bu kez Hitit topraklarını yağmaladıktan sonra yerleşmeye başladıkları anlaşılmaktadır. Kaşkalar yapmış oldukları seferlerde yağma yapmakla kalmamış aynı zamanda Hitit tanrı tapınaklarına saldırmışlardır. Tanrı tapınaklarında bulunan tanrı

⁹ Hakpiş/Hakmiş (Amasya), Tapigga (Maşat Höyüt) gibi şehirlerin etrafı surlarla çevrilmiştir. Bk. O.R.Gurney, CAH II-1, 660.; T.Özgüç, Maşat Höyük II, 11.; F.Kınal, Anma Kitabı, 415.; M.Pehlivan, Kaşkalar 9.

¹⁰ Hitit tarihi için önemli tarihî belge olma niteliğini taşıyan, bir diğer dua metni Mursili II'nin yazdırdığı "Veba Duaları" metnidir. Bk., A.Goetze, KLF I, 164-177.; Türkçe tercümesi için bk., E.Memiş, ETT, 156-162.

heykellerini kırmışlar ve tapınaklarda bulunan kıymetli eşyaları da ele geçirmişlerdir¹¹.

Bununla da kalmayan Kaşkalar, Hititler'in tapınak hizmetlerini görmek için görevlendirdikleri memurları, aşçıları, fırıncıları, tarla işçilerini köleleştirmişlerdir. Hitit döneminin önemli mal varlığı sayılan tarlalar, araziler, bahçeler ve şarap bağlarının bütünü Kaşkaların eline geçmiştir. Kaşkaların tapınaklara karşı bu tür bir tavır takınmalarındaki amacın halkın manevi gücünü kırmak ve onları tamamen etkisiz hale getirebilmek için olduğu düşünülebilir.

Hititler, Kaşkalarla karşı önemli derecede toprak kaybına uğramışlardır. Toprak kaybının yanı sıra hayvan sürüleri de Kaşkaların eline geçmiştir¹². Kaşka egemenliğine geçen bölge halkının malları yağmalanmış ve kendileri de köleleştirilmiştir¹³. Dua metnindeki şekliyle kadınlar hizmetçi, erkekler köle yapılmıştır. Kaşkaların ele geçirdiği Hitit toprakları dua metninde açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu topraklar **Nerik, Hurşuma, Kastama, Himuwa, Zalpuwa, Serisa, Taggaşa, Kammama, Kapiruha, Tarugga, Ilaluha, Zihhana, Sipudduwa, Waşhaja, Patallija**'dır¹⁴. Kaşkalar tarafından ele geçirilen bu bölgelerin dışında saldırıya maruz kalan Hitit kentleri bulunmaktadır ki bunlar başkent **Hattuşa, Tuhasuna** ve **Tahantarija**'dır. Sayılan bu Hitit kentlerinin isimleri dikkate alındığında, Kaşka saldırılarının boyutu daha iyi anlaşılacaktır. Hitit başkentine kadar uzandığını gördüğümüz Kaşka akınları,

11 Yağmalanan Nerik tapınağının kıymetli eşyaların arasında Arinna'nın Güneş Tanrısı da bulunmaktadır. H.Otten, RLA IV, 324.; Ayrıca bk., E.von Schuler, Kaskaer, 30, 153 vdd.

12 Bazı araştırmacılar Kaşkaları barbar çoban millet olarak değerlendirirse de bu hususa temkinli yaklaşmak daha doğru olacaktır. Bk. A.Goetze, Kleinasien, 179.; E.von Schuler, Kaskaer, 32.

13 Ele geçirilen bölge halkının, çiftçi ve zanaat erbabı esir alınarak Kaşka ülkesine götürülmüştür. Bk. KUB XII 21 II 20 vdd.; J.Garstang-O.R.Gurney, The Geography, 6.; M.Pehlivan, Kaşkalar, 15.

14 Bu bölgelerde Kaşkaların yapmış olduğu tahribat için bk., F.Cornelius, Ges. Der Het., 129 vd.; H.Otten, RLA IV, 324.; E.H.Klengel, Die Hethiter, 75.; E.von Schuler, Kaskaer, 30 vd., 157.

Hititler için artık kabus olmuştur. Hititlerin çok önem verdikleri kült merkezi Nerik'in, Kaşka egemenliği altına girmesi de Hititleri çok sarsmıştır. Hitit pantheon'unda önemli yeri olan, Nerik Fırtına Tanrısına kurbanlar ve hediyeler gönderilemez olmuştur. Bu durumun da Nerik Fırtına Tanrısını çok kızdıracığı düşünülmüş olmalıdır ki, "**Tanrı tanımaz Kaşkalar**" ile barış yapılma yoluna gidilmiştir. Ancak bu yaklaşımın da sonuçsuz kaldığını yine dua metninden anlamaktayız. Kurban ve hediyelerin **Nerik** yerine **Hakmiş**¹⁵ kentine götürülmesi öngörülmüştür. Gönderilen kurbanlar ve hediyeler Kaşkaların saldırısına maruz kalmıştır ki bu saldırıları açıklamak zor değildir. Yukarıda belirttiğimiz gibi her Kaşka grubunun kendini bağımsız görmesi en önemli sebep olmalıdır. Bir Kaşka grubunun Hititlerle yapmış olduğu antlaşma diğer Kaşka gruplarını bağlamamaktadır. Bu durumu farkedenden Hitit kralları da Kaşkalarla yapmış oldukları antlaşmalara daha çok Kaşka grubunu katmaya çalışmışlardır. Hititlerin Kaşka saldırılarına karşı yapmış oldukları savaşlardan **Tuhasuna, Tahantarija** ve **Hum...** kentlerinde yapılanları kazanmış oldukları sanılmaktadır¹⁶. Bazı araştırmacılar Hitit kralı Arnuwanda I'in Kaşkalar karşısında, tanrılara dua etmekten başka yapacak hiçbir şeyinin kalmadığı görüşündedirler. Ancak bu görüşün doğru olmadığını bilmekteyiz. Çünkü Arnuwanda I, bir yandan Kaşka saldırısına uğrayabilecek kentleri savunmaya hazırlarken, diğer yandan da kuzey eyaletleri olan Kişşija, Harranaşşi, Kalaşma ve Kinnara'nın kumandanları ve makam sahiplerine Hititlere bağlı kalacaklarına ve Kaşkalarla karşı mücadele edeceklerine yemin ettirmiş ve bu yemin yazılı hale getirilmiştir¹⁷.

15 Modern yerleşim merkezi olarak Amasya'ya lokalize edilmektedir. Geniş bilgi için bk., G.F.del Monte-J.Tischler, RGTC VI, 66.; I.Singer, AS 34, 1984, 121.; H.ten Cate, ANATOLICA I. 1967, 47.; H.Klengel, X.TT Kong. II, 574.; A.Goetze, ANET, 400.; J.Garstang, -O.R.Gurney, The Geography, 6, 8, 10 vdd.; H.Ethem, Coğ.Ad.Diz., 35-36.; E.Laroche, IX, TT Kong., 221.

16 E.von Schuler, Kaskaer, 31.

17 E.von Schuler, Kaskaer, 32 ve dipnot 155.; E.Memiş, Kaşkalar, 107. Bu eyaletlerin lokalizasyonu için bk., E.von Schuler, 32. dipnot 152.

Dua metnini genel olarak değerlendirdiğimizde şu hususlar ortaya çıkmaktadır:

A-Hititler tanrılara yapmış oldukları hizmetleri hatırlatarak, eğer tanrılar aynı hizmetleri almak istiyorlarsa kendilerine yardımcı olmak zorunda oldukları belirtilmekte. Burada tanrılara karşı yapılan şantajdan da söz edilebilir. Çünkü Kaşka saldırılarından, Hitit halkı kadar, tanrılarda zarar görecektir ve onlar için kurban sunan ve hediyeye getiren insanlar olmayacaktır. Tanrılara şantajı Arnuwanda I'den daha sonra Hitit tahtına çıkan Mursili II'nin veba dualarında da görmekteyiz¹⁸. Arnuwanda tanrı mabetlerinin yağmalanmasını betimleyerek bu durumu dramatize etmektedir.

B-Hititler için çok önem taşıyan Nerik'in Kaşka egemenliğine geçmesi Hitit halkının üzerine kabus gibi çökmüş ve Hitit halkının Kaşkalar karşı olan direncini kırmıştır.

C-Kaşkalar Hitit başkenti Hattuşa'ya kadar yağma seferleri düzenlemişler, ele geçirdikleri bütün ganimetleri ve vasıflı insanları esir alarak götürmüşlerdir.

D-Hitit devletinin, Kaşkalar karşısında başarısız olması Hititlerin diğer düşmanlarını da harekete geçirmiş ve Hitit devleti çok yönlü saldırıya maruz kalmıştır¹⁹.

E-Hitit devletinin kuzey bölgesi için eyalet sisteminin kurulmuş olduğu görülmektedir. Eyaletlerdeki komutanlar, buldukları eyalette merkezî gücün kuruyucusu ve temsilcisi olarak görülmektedirler. Kral Arnuwanda I, bu bölge komutanlarından yazılı yemin belgeleri almıştır.

F-Kaşkaların merkezi otoriteye sahip olmadıkları ve gruplar halinde yaşadığı anlaşılmaktadır. Her Kaşka grubunun kendini egemen güç olarak kabul etmekte olduğu görülmektedir.

G-Kaşka saldırılarına maruz kalan bölgelerin isimleri tek tek belirtilerek sayılmaktadır ki bu da bize dönemin coğrafi konumu

¹⁸ Bk. dipnot 10.

¹⁹ Bu, saldırılan Nerik'in düşmesinden sonra ortaya çıkmıştır. Kral Arnuwanda bu durumu ifade ederken "Düşman dolu yıllar" olarak dile getirmiştir. Bk., E.von Schuler, Kaskaer, 32.; J.Garstang-O.R.Gurney, The Geography, 21.

hakkında önemli bilgi vermektedir. Bütün bu veriler dua metnine önemli bir tarihî belge olma niteliği kazandırmaktadır.

Türk araştırmacılara yardımcı olması bakımından Türkçe tercümenin ekte verilmesini uygun görüyoruz²⁰.

KRALİYET ÇİFTİ ARNUWANDA VE ASMUNİKAL'IN DUA METNİ

VSI

1. (Güneş Büyük Kral Arnuwanda ve Büyük Kraliçe Asmunikal şöyle konuşuyor.
2. (....).. Arinna Tanrıçasına(
3. (.....).. Arnuwanda ve (
4. ...

1. Yalnızca Hatti ülkesi siz Tanrılara (karşı) gerçek saf
2. bir ülkedir. Temiz,büyük (ve) lezzetli kurbanlıkları
3. biz size sadece Hatti ülkesinde sunarız.
4. Siz tanrılara sadece Hatti-
5. ülkesinde saygı gösteririz.

6. Siz Tanrılar ilahi gücü(nüzle) bilirsiniz:
7. Tapınaklarınızla şimdiye kadar
8. Hiçkimse bizim (kadar) ilgilenmedi.

9. Size (...) hiç kim(se)
- 10 bu kadar saygı göstermedi.
11. ve sizin (Tanrılarının), malı gümüşü, altını, rytonları
12. (ve) elbiseleri ile hiç kimse bizim kadar
13. ilgilenmedi.

14. Ayrıca siz, Tanrılarının, altın (ve) gümüşten heykelleri-

²⁰ E.von Schuler, Kaskaer, 152-167.; Bu metnin Türkçe özeti için bk., A.M.Dinçol, AU Ans. I,35.

15. bir tanrının vücudunda eskimiş olan şeyleri
 16. ve tanrıların eskimiş (olan) aletleri,
 17. hiç kimse bizim kadar
 18. yenilememiştir (yapmamıştır).
-
19. Ayrıca hiç kimsenin kurbanlarınızın ibadetle ilgili temizlik işlemine
 20. Bu kadar saygı göstermedi.
 21. Ve günlük, aylık ve ...yıllık kurbanları,
 22. ve bayramları hiç kimse bu kadar
 23. yapmamıştır.
-
24. ve sonra yeniden, siz Tanrıların, hizmetlileriniz (ve) şehirlerinizi
 25. angarya (ve) haraca zorlandı.
 26. Siz tanrıların, kadın (ve) erkek hizmetçilerinizi sahiplendiler
 27. ve onları kadın ve erkek köleler yaptılar (...).

VsII

9. (...Siz Tanrılara) ben Büyük Kral Arnuwanda
 10. (ve büyük Kraliçe Asmunikkal) her bakımdan büyük saygı
 11. gösterdik. ve şükranlığımızı (ıspatla)dık? buraya bak
-
12. (.....)... Size sunulan kurban ekmekleri ve şarapları,
 13. ilahi gücünüzle bilirsiniz (tanırsınız).
 14. (Biz), Büyük Kral (Arnu)wawanda ve Büyük Kraliçe Asmunikkal,
 15. yeniden yağlı (...).besili sığır ve koyun
 16. iyi kurban ekmekleri ve şarapları
 17. sağlayacağız,
- 18-21. kırık

1-2. kırık

3. (Bizim tarafımıza geçin)!

4. Ancak, düşmanların Hatti ülkesine nasıl (saldırdığını),
 5. ülkeyi yağmaladıklarını ve nasıl ele geçirdiklerini,
 6. Siz tanrılara söylemek istiyoruz ve
 7. size şikayet ediyoruz.
-
8. Bu ülkeler Siz Kutsal Tanrıların, kurban ekmekleri
 9. şarapları ve eşyaları veren bu ülkeler---
 10. Buralardan Rahipler, "Tanrıanalari", kutsal Rahipler,
 11. kutsal olan herşey, çalgıcılar (ve) ilahiciler--
 12. sürüldüler, buralarda Tanrıların, eşya ve ayinlerini
 13. yaptırmadılar.
-
14. Buralardan Arinna şehrinin Güneş Tanrıçasının gümüş ve
 15. Gümüş, Altın ve Bakırdan yapılmış güneş kurs ve hilalleri,
 16. zarif elbiseleri, şölen giysilerini,
 17. Gömlekleri, şalları, kurban ekmekleri ve şarapları
 - 17 götürüldü.
-
18. ve buralardan kurbanlık hayvanlar, besili Boğalar, besili inekler, besili Koyunlar (ve) besili Tekeler
 19. sürüldü (götürüldü).
-
20. Nerik ülkesinden, Hursama'dan, Kastama ülkesinden,
 21. Serisa ülkesinden, Himuwa ülkesinden, Taggasta ülkesinden,
 22. Kammama ülkesinden, Zalpuwa ülkesinden, Kapınuha ülkesinden
 23. Hurna topraklarından, Dankuşna ülkesinden, Tapaşawa ülkesinden
 24. Taruggu topraklarından, İlaluha ülkesinden, Zihhana'dan
 25. Sipidduwa topraklarından, Washaja ve Patallij topraklarından.
-
26. Bu ülkelerdeki sahip olduğunuz tapınakları, Kaşkalar yaktılar. ve Siz Tanrıların heykellerini
 27. kırdılar.

Rs III

1. Onlar, Altın ve Gümüşü, Rhytonları, Gümüş, Bakır ve Altından yapılmış kapları.
2. (ve) Sizin Bronzdan yapılmış aletlerinizi
3. (ve) elbiselerinizi yağmaladılar ve (aralarında) paylaştılar.

4. Kutsal Rahipler ve Rahipleri, "Tanrıaneları", kutsal sayılan herşey
5. çalgıcıları, ilahi okuyucuları ve aşçıları
6. fırıncıları, çiftçileri (ve) Bahçıvanları (aralarında)
7. paylaştılar ve köle yaptılar.
8. Sığırlarınızı ve koyunlarınızı da paylaştılar.
9. (ve) tarlalarınızı, bahçelerinizi, size kurban ekmeklerini ve şarap bağlarını (bağışlayanları)
10. şarapları (bağışlayanları) (?) aralarında paylaştılar.
11. Kaşkalar tüm bunlara sahiplendiler.

12. Bunun sonucunda, bu ülkelerde
13. hiç kimse siz Tanrıların adını bile anmıyor.
14. ve hiç kimse size günlük, aylık (ve)...yıllık
15. kurban sunmuyor. Hiç kimse sizin için
16. bayramlar ve ayinler düzenlemiyor (?)

17. Buraya da Hatti-ülkesine de hiç kimse artık sizin için eşya
18. ve ayinler getirmiyor (?) ve kutsal Rahipler,
19. (Rahipler), "Tanrıanelar", çalgıcılar, ilahi okuyucular hiçbir yerden buraya rahipler, tanrıaneları çalgıcılar ve ilahi okuyucular
20. (artık) gelmiyorlar.

21. Siz Tanrılara ve Arinna'nın Güneş tanrıçasına artık hiç kimse
22. gümüş, altın, bronz ve bakırdan yapılmış güneş kursları ve hilaller,
23. zarif elbiseler, bayram elbiseleri
24. Gömlekler ve şallar getirmiyor (?)

25. Siz Tanrılara Herbir şey (?) kurban ekmekleri (ve) şaraplar verilmiyor.
26. (?) Besili boğalar, besili inekler,
27. besili koyunlar (ve) besili ökellerden kurban hayvanları sürülmüyor (sunmuyor)

Boşluk

3. ... kutsal Rahipler(..)
4.) yapmıyorlardı (..) Bunun yanısıra onlar (?),
şu(...)

5. (...Rahipler (ve) "Tanrıaneları"nı biz yerleştireceğiz
6.)... biz
7. Biz size (?) masum ülkeleri sayıyoruz.
8. (G)astama, Taggasta, Serissa,
9. Tastaressa, Takkupsa, Kam(mama)
10. Zalpuwa (ve) Nerigga.

11. Şu anda, biz, Büyükkrall Arnuwanda (..)
12. (ve) Büyükkrallıçe Asmunikal, kendimizce Siz Tanrılarla(...)
13. ilgilendik, ve size (...)
14. devamlı (Yalvarı (?) yoruz).

Rs IV

1. Onlar buraya Hattuşa'ya (ve) geldiler (...)
2. Tahasuna şehrini yıktılar (...)
3. Tahantarija şehrini yıktılar (.....) kapılara kadar
4. geldiler. Hum..şehri (...)

5. Tanrılara (karşı) saygılı olduğumuz için, özellikle
6. tanrıların bayramlarına önem veriyoruz. Ancak Kaşkalar
7. Nerik ilini ellerine geçirdikleri için, sadece
8. Nerik'i Hava Tanrısı ve Nerik'in tanrıları için
9. Hattuşa'dan Hakmissa'ya kurbanlar
10. göndereceğiz; Kurban ekmekleri, şarapları (?), sığır (ve) koyunları

11. Fakat biz, Kaşkaları çağırıp onlara hediyeler veriyoruz.
12. Daha sonra onlara yemin ettiriyoruz: "Nerik'in Hava Tanrısına (Fırtına Tanrısı) göndereceğimiz kurban-
13. ları rahat bırakacaksınız, (?)"
14. ve hiç kimse yolda onlara saldırmayacak."

15. (iş şuraya varacak) Onlar hediyeleri alacak, sonra yemin edeceklerdir
16. Ancak, buradan ayrılır ayrılmaz yemini bozacaklardır.
17. ve Siz Tanrıların sözlerini küçük göreceklersiniz.
- 18-19. Hava Tanrısına (Fırtına Tanrısı) yapılan yeminin mührünü kıracaklardır.

20. (Hatti ülkesinin (hediyelerine) saldırıyorlar.
21. Nerik'in Hava Tanrısı için seçilmiş kurbanları, kurban ekmeklerini
22. (ve) şarapları (?) ..
23. (Kaşka)lar (.....) onlar
24. ve onlar Hava Tanrısına (Fırtına Tanrısı) (...)
25. değil...(...

26. Ama (... (Hatti) ülkesinde (?))
(Geri kalan kırık)

3. (...) ve söz sahibi olanlar
(Geri kalan kırık)
